

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/85/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821201673
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Kekely
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:5821201673.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu Mgr. Andreja Kekelyho a členiek JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Renáty Krajčiovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/XXX, XXX XX D., zastúpenej PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO: 36 492 086, proti žalovanému: E. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H., zomr. XX.XX.XXXX, o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy a o vzájomnej žalobe, o odvolaní žalovanej strany proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/65/2021-97 zo dňa 7. júna 2022, takto

rozhodol:

I. Pokračuje v konaní s dedičmi po pôvodnom žalovanom E. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H., zomr. XX.XX.XXXX, a to s E. I. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H. ako so žalovanou 1/, J. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H. ako so žalovaným 2/, A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, XXX XX K. ako so žalovanou 3/, L. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. F. XXX/XX, XXX XX H. ako so žalovanou 4/ a B. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H. ako so žalovanou 5/.

II. Rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/65/2021-97 zo dňa 7. júna 2022 vo výroku I., ktorým bolo určené, že právo pôvodného žalovaného na odstúpenie od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11.05.2021 medzi predávajúcim pôvodne žalovaným a kupujúcou žalobkyňou, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu predávajúceho o veľkosti 7/24 účasti v pomere k celku, na nehnuteľnosti - pozemku zapísanom na LV č. XXXX pre obec a k. ú. H., ako parcela KN-E č. 4756 - orná pôda o výmere 7.852 m², čo na prevádzaný podiel predstavuje výmeru 2.292 m², jeho podaním zo dňa 22.05.2021, nebolo dané, mení tak, že žalobu žalobkyne aj v tejto časti zamietá.

III. Rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/65/2021-97 zo dňa 7. júna 2022 vo výroku III. potvrdzuje.

IV. Odvolanie žalovanej strany proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/65/2021-97 zo dňa 7. júna 2022 vo výroku II. odmieta.

V. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

VI. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Námestovo (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom určil, že právo pôvodne žalovaného (E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. B. XXX/XXX, XXX XX H.) na odstúpenie od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11.05.2021 medzi predávajúcim pôvodným žalovaným a kupujúcou žalobkyňou,

predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu predávajúceho o veľkosti 7/24-in účasti v pomere k celku,

na nehnuteľnosti - pozemku zapísanom na LV č. XXXX pre obec a k. ú. H.,

pod A parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu, zobrazené ako KN-E parcela č. 4756 - orná pôda o výmere 7.852 m², čo na prevádzaný podiel predstavuje výmeru 2.292 m², podaním zo dňa 22.05.2021 nebolo dané (výrok I.), ďalej vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.), rovnako zamietol vzájomný návrh žalovaného (výrok III.) a napokon stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.) a štátu proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok V.).

2. Na odôvodnenie rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že s pôvodným žalovaným uzatvorila dňa 11.05.2021 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol odplatný prevod vyššie špecifikovaného spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti. Podpisu zmluvy predchádzali rokovania, pričom pôvodný žalovaný mal písomné vyhotovenie zmluvy k dispozícii na pripomienkovanie. Dňa 11.05.2021 došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy jej podpísaním zmluvnými stranami a bol podaný návrh na konanie o povolení vkladu vlastníckeho práva. Rozhodnutím č. V 1909/2021 zo dňa 23.08.2021 správny orgán rozhodol o prerušení konania o povolení vkladu vlastníckeho práva žalobkyne do katastra nehnuteľností na základe právneho úkonu predávajúceho - odstúpenia od kúpnej zmluvy. Odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 11.05.2021 jej však nikdy doručené nebolo. Pôvodný žalovaný nereagoval ani na jej výzvy či jej splnomocneného zástupcu. Na základe usmernenia správneho orgánu bola nútená v stanovenej lehote podať žalobu. Bola názoru, že správny orgán predčasne rozhodol o prerušení vkladového konania, pretože odstúpenie od zmluvy môže vyvolať právne účinky len v prípade, ak je adresované a včas doručené druhému účastníkovi zmluvy. Prejav vôle pôvodného žalovaného zo dňa 22.05.2021 označila

za neplatný z dôvodu neurčitosti a nezrozumiteľnosti. Argumentovala, že v danom prípade je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, keďže vyhovujúci rozsudok môže byť predpokladom na vykonanie zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

3. Pôvodný žalovaný nesúhlasil s podanou žalobou. Uviedol, že kúpnu zmluvu uzatvoril v tiesni, v rozpore s dobrými mravmi, pod nátlakom a za nápadne nevýhodných podmienok. Argumentoval tým, že návrh zmluvy bol zaslaný na e-mailovú adresu jeho manželky, pričom on so zmluvou nesúhlasil a odmietal ju podpísať. Dojednanie v deň podpisu zmluvy považoval za vyhrážanie sa. Na prosbu jeho manželky a pre zachovanie pokoja v rodine zmluvu podpísal. Až po odchode žalobkyne si uvedomil, že zmluva bola uzatvorená proti jeho vôli, preto požiadal manželku o zrušenie zmluvy. Podotkol, že rodina žalobkyne a sestra L. dlhodobo vyvíjajú na jeho rodinu psychický tlak. Skutočnosť, že došlo k zrušeniu zmluvy, bola žalobkyňi oznámená prostredníctvom jeho manželky za prítomnosti ich matky. Tvrdenie, že pred podpisom zmluvy prebiehali konzultácie, označil za lož. Argumentoval tým, že mu nikto nemôže prikazovať, ako a kedy má vec predať. Pôvodný žalovaný protinávrhom žiadal opak rozhodnutí, ktoré žalobkyňa navrhovala v žalobe, a to určiť, že jeho odstúpenie zo dňa 22.05.2021 od kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi ním ako predávajúcim a žalobkyňou ako kupujúcou je účinným a platným právnym úkonom, a zároveň že kúpna zmluva sa v dôsledku odstúpenia zrušuje a je neplatným právnym úkonom.

4. Žalobkyňa v reakcii na obranu pôvodného žalovaného zopakovala, že kúpna zmluva bola uzavretá po vzájomnej dohode zmluvných strán a jej uzavretiu predchádzali vzájomné rokovania. K podpisu zmluvných strán došlo za prítomnosti viacerých osôb z rodiny.

5. V duplike pôvodný žalovaný ďalej trval na tom, že kúpnu zmluvu podpísal pod nátlakom. Poukázal, že nebola zaplatená kúpna cena vo výške 10,- eur za celý predmet kúpy, ktorá ani nebola adekvátna. Uviedol, že je zdravotne postihnutou osobou. S poukazom na ust. § 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 1Cdo/88/2007 namietal, že po predaji by na jeho spoluvlastnícky podiel pripadla výmera 1.635,80 m², teda menej ako 2.000 m², čo je v rozpore so zákazom drobenia poľnohospodárskej pôdy.

6. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že medzi pôvodným žalovaným ako predávajúcim a žalobkyňou ako kupujúcou došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu predávajúceho o veľkosti 7/24 k nehnuteľnosti - pozemku zapísanému na LV č. XXXX pre obec a k. ú. H. ako parcela KN-E č. 4756 - orná pôda o výmere 7.852 m², čo na prevádzaný podiel predstavuje výmeru 2.292 m². Ďalej mal

za nesporné, že rozhodnutím Okresného úradu Námestovo, odboru katastrálneho zo dňa 23.08.2021 č. V 1909/2021 bolo vkladové konanie prerušené s tým, že účastníkom vkladového konania bola určená lehota 30 dní na odstránenie nedostatkov návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti,

konkrétne na odstránenie nedostatkov spočívajúcich v tom, že ak platnosť odstúpenia od kúpnej zmluvy žalobkyňa ako kupujúca neuznáva, bola vyzvaná, aby podala žalobu o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy a podaním žaloby sa preukázala v stanovenej lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia. Žalobkyňa prevzala rozhodnutie správneho orgánu č. V 1909/2021 zo dňa 23.08.2021 dňa 30.08.2021, pričom žalobu podala na súd dňa 24.09.2021, t. j. v stanovenej 30-dňovej lehote a včas. Za nesporné považoval súd prvej inštancie ďalej to, že pôvodný žalovaný listom

zo dňa 22.05.2021, adresovaným Okresnému úradu Námestovo, odstúpil od predmetnej kúpnej zmluvy v zmysle ust. § 49 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), pričom dôvod odstúpenia bližšie nešpecifikoval. Nebolo tiež sporné, že pôvodný žalovaný trpel sklerózou multiplex s chronickými ťažkosťami, ktoré sa prejavovali rôznymi bolesťami, slabosťou, kŕčmi končatín, nesústredenosťou a inými prejavmi. Z potvrdenia obce H. zo dňa 06.05.2021 vyplynulo, že pozemok, ktorý bol predmetom kúpy, je

v zmysle aktuálneho územného plánu obce určený funkčnými regulatívami ako plocha určená na záhradkárске a rekreačné účely a jeho drobením nedôjde k porušeniu zákazu drobenia pozemkov daného ust. § 24 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z.

7. Ďalej súd prvej inštancie vzhľadom na to, že pôvodný žalovaný sa vzájomným návrhom domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy a jej zrušenia (a žalobkyňa zas opačne), sa najskôr zameril na zistenie podmienok daných pre (ne)platnosť zmluvy a podmienok jej uzavretia a v nadväznosti na to na možnosť odstúpenia od nej, t. j. na existenciu podmienok pre odstúpenie od zmluvy.

8. Opisujúc a hodnotiac výpovede žalobkyne a svedkov súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa vypovedala, že keď bolo zistené iné nakladanie s pozemkami, dohodlo sa, že pôvodný žalovaný prevedie podiel, ktorý mu nepatrí a on s tým súhlasil. Textové vyhotovenie kúpnej zmluvy zaslala žalovanému na e-mail (jeho manželky), cez ktorý komunikujú, viackrát ich navštívila a pri jej dopyte vyslovili súhlas s obsahom kúpnej zmluvy a aj tým, že ju pôvodný žalovaný podpíše. Dohodol sa termín podpisu, prizvala sa matrikárka, ktorá overila podpis a nastal proces povoľovania vkladu. K procesu podpisovania zmluvy žalovaným vypovedala, že prvý rovnopis zmluvy podpísal sám, potom sa mu triasla ruka

a keďže jeho manželka povedala, že je poobede a je unavený, pomohla mu pridržať ruku. Zmluvu však podpísal sám a vedel, čo podpisuje. Jeho manželka bola prítomná pri všetkých jednaniach, poprela tvrdenie o tom, že by mu mala povedať, že ak zmluvu nepodpíše, napadne darovaciu zmluvu, na základe ktorej boli prevedené podiely súrodencov

na rodičovskom dome. Svedkyňa L. B. - matka strán sporu vypovedala, že pôvodný žalovaný to podpísal a súhlasil, ona s matrikárkou a ďalšou dcérou bola pri podpise zmluvy. Žalovanému iné pozemky nikdy nedarovala. Inak o procese uzavretia zmluvy sa aj vzhľadom na svoj vek, vyjadriť nevedela. Zhodne vypovedala aj svedkyňa L. N. prizvaná k podpisu zmluvy ako svedok o tom, že v apríli 2021 sa stretli všetci súrodenci a dohodlo sa, že sestra si prevedie dve zeme, dala si vyhotoviť kúpnu zmluvu, švagriná - manželka pôvodne žalovaného si ju žiadala zasláť a usudzovala, že keď ju mal pôvodný žalovaný k dispozícii, musel ju prečítať, preštudovať. Následne už bola prizvaná ako svedkyňa k podpisu zmluvy. Atmosféra bola mierumilovná. Vo vzťahu k podpisovaniu zmluvy pôvodným žalovaným potvrdila, že zmluvy podpisoval, matrikárka overila jeho podpis, vypísala papiere, ktoré boli potrebné a ona s matrikárkou odišli. Zhodne ako žalobkyňa potvrdila, že prvý rovnopis podpísal sám, pri druhej mu pomáhala manželka.

V podstate ako žalobkyňa a táto svedkyňa, vypovedala aj matka L. B., keďže tieto boli priamo prítomné pri podpise zmluvy, sestra L. aj pri dohode na stretnutí súrodencov v apríli 2021, kde sa dohadoval prevod pozemkov. Svedkovia označení pôvodne žalovaným zhodne vypovedali o zdravotnom stave žalovaného a o tom, že sa v dome žalovaného konalo stretnutie, z ktorého bolo počuť krik. Manželka pôvodného žalovaného bola prítomná

pri podpise zmluvy, pričom na pôvodne žalovaného mal byť vyvíjaný nátlak. Ostatní svedkovia mali o tomto len sprostredkované informácie. Súd prvej inštancie zdôraznil obsah výpovede svedkyne L. G. (matrikárky), ktorá vypovedala, že pôvodný žalovaný mal s podpisom isté ťažkosti a potreboval naň viac času, pričom do procesu podpisu nikto nevstupoval ani nezasahoval, iba manželka mu pomohla uchopiť pero. Z obsahu tejto výpovede tejto svedkyne nevyplynulo, že by pôvodný žalovaný zmluvu nepodpisoval alebo že by jeho manželka nútene ovplyvňovala jeho pohyb tak, aby došlo k podpisu zmluvy proti jeho vôli. Rovnako, že pôvodnému žalovanému bol známy obsah zmluvy ešte pred jej podpisom.

9. Na podklade dokazovania, citujúc ust. § 37 ods. 1, § 39, § 48 ods. 1, § 49 OZ, ust. § 137 písm. c) a d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) súd prvej inštancie uzavrel, že sporná kúpna zmluva je platným právnym úkonom a že dôvody

na odstúpenie žalovaného od nej neboli dané. Obsah spornej kúpnej zmluvy sa koncipoval dlhší čas a dôvodom jej vyhotovenia bolo vyporiadanie súrodencov podľa ich podielov. Pôvodný žalovaný podpisom zmluvy odsúhlasil jej obsah, pričom mal možnosť vstupovať do formovania jej obsahu. Súd prvej inštancie nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mali za následok absolútnu neplatnosť zmluvy. Nestotožnil sa s tvrdením pôvodného žalovaného, že bol nútený zmluvu uzatvoriť pre zachovanie pokoja v rodine. Na prejave vôle pôvodného žalovaného nezistil žiadne rušivé vplyvy, čo nevyplývalo ani z výpovedí svedkov prítomných pri podpise zmluvy, ani z výpovede matníkárky. Jeho vôľa bola preto slobodná. Nestotožnil sa ani s obranou založenou na dôvodnej obave zo straty domu, keďže dôvodná obava predpokladá intenzívne pôsobenie okolností použitých ako bezprávne vyhrážanie sa, čo sa v danom prípade objektívne nezistilo. K prípadnému tlaku na strane pôvodného žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že tento plynul z nepohody existujúcich súrodeneckých vzťahov, týkajúcich sa vlastníctva, delenia, dedenia alebo prevodu pozemkov, nie však z nútenia k uzavretiu napadnutej kúpnej zmluvy. Pôvodný žalovaný mal možnosť sa slobodne rozhodnúť, či predmetný právny úkon urobí, alebo ho neurobí. Vo vzťahu k tvrdeniu tiesni na strane pôvodného žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že súdna prax ju definuje ako hospodárske, sociálne alebo obdobné pomery osoby, v ktorých sa ocitla z objektívnych príčin a ktoré na ňu pôsobia tak, že prejaví vôľu uzavrieť zmluvu aj v prípade, ak by za bežných okolností zmluvu neuzavrela. Pôvodný žalovaný nebol odkázaný na uzavretie zmluvy a mal možnosť jej uzavretie odmietnuť. Uzavretie zmluvy nijako neovplyvnilo ani postavenie žalobkyne. Žalovaný mal možnosť sa poradiť a konzultovať zmluvu, či už so svojou manželkou, ako to bolo preukázané, alebo s inými tretími osobami. V posudzovanom prípade nebola naplnená ani podmienka nápadne nevýhodných podmienok. Ani jedna zo strán výslovne nepoukazovala na absenciu ekvivalentnosti plnení, ale skôr na zdravotný stav pôvodného žalovaného a na tvrdený nátlak zo strany žalobkyne. Súd prvej inštancie zopakoval, že podnetom pre uzavretie zmluvy neboli dobré súrodenecké vzťahy, ale zrejmé rozdelenie pozemkov, prameniace z bezodplatného prevodu pozemkov ich matkou na pôvodného žalovaného, ktorým tento prevodom nadobudol viac než ostatní súrodenci. Pokiaľ ide o zdravotný stav pôvodného žalovaného, súd prvej inštancie tento vyhodnotil tak, že pôvodný žalovaný nebol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, rozumel hovorenému aj písanému slovu, dokázal komunikovať a sprostredkovať svoje myšlienky, hoci si to vyžadovalo viac času. Nebolo preukázané, že by pôvodný žalovaný nevedel čítať, písať alebo sa podpísať. Obdobne považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú existenciu bezprávnej vyhrážky. Pôvodný žalovaný odvodzoval bezprávnu vyhrážku z hrozby straty bývania, ktorou sa mu mala vyhrážať žalobkyňa, pričom táto jeho tvrdenia poprela. Bolo zrejmé, že medzi stranami prebiehali viaceré rokovania o pozemkoch v rámci rodiny, ktoré boli sprevádzané názorovou, miestami aj ostrou výmenou, pri ktorej mohli zaznieť aj vyjadrenia o tom, že ostatní súrodenci pôvodného žalovaného sa vzdali svojho podielu na rodinnom dome, ktorý pripadol jemu. Súd prvej inštancie zopakoval, že žalovaný mal k dispozícii návrh zmluvy a mal možnosť zasiahnuť do procesu tvorby jej obsahu. Skutočnosť, že si svoje rozhodnutie neskôr rozmyslel, nemôže zakladať dôvod na odstúpenie od zmluvy. Preto súd prvej inštancie uzavrel, že napadnutá kúpna zmluva je platným právnym úkonom, obsahuje všetky náležitosti kúpnej zmluvy a že právo žalovaného na odstúpenie od zmluvy nebolo dané.

10. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú ani námietku pôvodne žalovaného o uzavretí spornej kúpnej zmluvy v rozpore s ust. § 22 a nasl. zákona č. 180/1995 Z. z. Z dokazovania vyplynulo, že pozemok, ktorý bol predmetom prevodu, je v zmysle aktuálneho územného plánu obce určený funkčnými regulatívami ako plocha na záhradkárске a rekreačné účely, z ktorého dôvodu, vychádzajúc z účelu daného záväzným územným plánom sa nevyužíva ako (veľká) poľnohospodárska plocha na obhospodarovanie a ani ako lesná plocha, ale len pre záhradkárске účely, charakteristické užívaním vyhradenej časti poľnohospodárskeho pozemku na záhradkárске obhospodarovanie a rekreáciu. Z tohto dôvodu nepovažoval spornú kúpnu zmluvu za neplatnú, pretože neodporovala ust. § 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z.

11. V rámci právneho posúdenia sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. K tomu uviedol, že žalobkyňa bola odkázaná na podanie určovacej žaloby o neplatnosť odstúpenia na základe rozhodnutia správneho orgánu. Ust.

§ 137 písm. c) CSP pripúšťa ako procesný prostriedok ochrany práva klasickú určovaciu žalobu (o určení vlastníckeho práva alebo určení, že určitá vec patrí do dedičstva, a pod.) a nie žalobu o určení právnej skutočnosti. Žalobu o určení neplatnosti odstúpenia možno zaradiť medzi žaloby, ktorých procesná prípustnosť je daná ust. § 137 písm. d) CSP. Ide o žaloby o určení právnej skutočnosti, ich podanie však musí vyplývať z osobitného predpisu. V posudzovanej veci z osobitného predpisu -

zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), nevyplýva možnosť podania žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, preto bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné skúmať, či na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa ust. § 137 písm. c) CSP, keďže na podanie takejto žaloby bola žalobkyňa (nes totožňujúc sa s týmto nesprávnym postupom), vyzvaná.

12. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že vychádzajúc zo žalobnej žiadosti (petitu žaloby) sa vyslovením neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy neodstráni neistota v právnom vzťahu strán (a ani o určenie, že kúpna zmluva sa nezrušuje a je platná), pretože vydaním rozsudku by sa úplne nevyriešil obsah spornosti právneho vzťahu medzi stranami a v konečnom dôsledku by mohol nastať ďalší spor, t. j. mohlo by nasledovať iné konanie - o určenie vlastníckeho práva, na ktorom jedine môže mať žalobkyňa naliehavý právny záujem, o to viac ak sa svojím žalobným návrhom domáhala ďalšieho určenia, a to že kúpna zmluva je platná a nezrušuje sa. Tieto otázky však majú povahu predbežnej otázky k posúdeniu, či tu právny vzťah, resp. vlastnícke právo žalobkyne, resp. žalovaného je alebo nie je a či je zmluva platná. Až určením, že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľností, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, od ktorej sa odstúpilo, by sa odstránila neistota a spornosť v právnom vzťahu strán, o to viac ak pôvodný žalovaný vzájomným návrhom žiadal určenie neplatnosti spornej kúpnej zmluvy a že táto zmluva sa odstúpením zrušuje a odstúpenie je platné. Vychádzajúc však z toho, že žalobkyne bola na podanie takého typu určovacej žaloby uložená povinnosť rozhodnutím správneho orgánu, nemohol súd prvej inštancie jej žalobu bez ďalšieho zamietnuť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, ale v súlade so žalobnou žiadosťou (petitom) ju posudzoval ako určovaciu žalobu, či právo na odstúpenie bolo pôvodným žalovaným uplatnené (ne)dôvodne a bolo dané a či uzavretá je platná a v nadväznosti na to posudzoval, komu svedčí vlastnícke právo, pretože len na takto podanej určovacej žalobe (a vzájomnej žalobe) s odkazom na ust. § 137 písm. c) CSP mohla mať žalobkyňa (a pôvodne žalovaný vzájomnou žalobou) naliehavý právny záujem. Súd prvej inštancie zdôraznil, že nesprávny typ určovacej žaloby vyplývajúci z výzvy, resp. rozhodnutia správneho orgánu, nemohol viesť k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu, pretože by tým došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu. V tomto kontexte poukázal súd prvej inštancie na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 4Cdo/35/2019.

13. Vychádzajúc z uvedeného bol súd prvej inštancie toho názoru, že určenie, že kúpna zmluva sa v dôsledku odstúpenia nezrušuje a je platná, má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k určeniu vlastníckeho práva, resp. k posúdeniu (ne)platnosti zmluvy, a preto nemôže mať žalobkyňa na tomto požadovanom určení naliehavý právny záujem. Týmto určením sa neodstráni spornosť medzi účastníkmi spornej kúpnej zmluvy a stranami sporu, pričom už samotným vyslovením (ne)platnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, resp. toho, že dôvody pre odstúpenie (ne)boli dané, dôjde k právnym následkom, na základe ktorých správny orgán Okresný úrad Námestovo, odbor katastrálny bude pokračovať v prerušenom konaní a (ne)povalí vklad vlastníckeho práva, teda v konečnom dôsledku (ne)prizná uzavretej kúpnej zmluve žiadané vecno-právne účinky, čím sa v podstate predbežne posúdi (ne)platnosť uzavretej kúpnej zmluvy, a to či táto sa (ne)zrušuje s účinkami ex tunc. Mal zároveň za to, že časť žaloby, ktorou žalobkyňa žiadala určiť, že kúpna zmluva je platná, má právnu súvislosť s výrokom o (ne)platnosti odstúpenia, t. j. otázku (ne)platnosti kúpnej zmluvy posudzoval ako otázku predbežnú už len z toho dôvodu, že odstúpiť možno len od platnej kúpnej zmluvy. Preto túto časť žaloby ako nevhodne zvolený procesný nástroj ochrany ohrozeného práva žalobkyne, na ktorom určení nemôže mať naliehavý právny záujem, zamietol.

14. Vo vzťahu k vzájomnej žalobe pôvodného žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na to, že vyhodnotil, že právo žalovaného na odstúpenie od zmluvy nie je (nebolo) dané, musel vzájomnú žalobu z už uvedených dôvodov zamietnuť pre jej nedôvodnosť.

15. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie aplikujúc ust. § 255 ods. 2 CSP tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal. Žalobkyňa bola úspešná len v jednej z troch výrokových častí petitu jej žaloby, čo predstavuje úspech žalovaného v rozsahu 2/3. Pôvodný žalovaný nebol úspešný v žiadnej časti svojej vzájomnej žaloby, čo naopak predstavovalo úspech žalobkyne, pričom žiadna zo strán nedosiahla úspech presahujúci polovicu. Štátu proti pôvodnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu podľa ust. § 262 ods. 1 CSP. Tieto trovy štátu vznikli v súvislosti

so zaplatením svedočného svedkovi J. B. za účasť na pojednávaní dňa 25.05.2022, a to vo forme cestovných nákladov z K. O. G. do O. a späť. Výsluch svedka navrhol žalovaný, ktorý bol v konaní v prevažnej miere neúspešný, a zároveň pôvodný žalovaný nezložil súdu preddavok na vykonanie dokazovania.

16. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote pôvodný žalovaný, pričom sa domáhal zmeny napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie tak, že odvolací súd žalobu žalobkyne zamietne v celom rozsahu a prizná mu nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie i odvolacieho konania v rozsahu 100 %, eventuálne navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. Odvolanie pôvodný žalovaný odôvodnil s odkazom na odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP. V odvolaní zopakoval, že v čase uzatvárania spornej kúpnej zmluvy došlo pri jej podpise k viacerým slovným nezrovnalostiam a k psychickému nátlaku zo strany žalobkyne. Zmluvu podpísal pod psychickým nátlakom, resp. ju v skutočnosti ani nepodpisoval, keďže mu pero pri podpise pridržiavala jeho manželka. Poukázal na výsluch svedkyne L. G. a na rozhodnutie Ústavného súdu SR spis. zn. I.ÚS/154/2008. Tiež poukázal na nepomer vzájomne poskytnutých plnení, pričom hodnota pozemku mala byť podľa jeho názoru mnohonásobne vyššia. Namietal, že hoci navrhol svoj výsluch, súd prvej inštancie takýto podstatný navrhnutý dôkaz nevykonal.

18. V ďalšom pôvodný žalovaný namietal závery súdu prvej inštancie o druhu dotknutej nehnuteľnosti. Poukázal na to, že definícia poľnohospodárskeho pozemku je vymedzená v ust. § 2 zákona č. 140/2014 Z. z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V danom prípade ide o pozemok nachádzajúci sa mimo zastavaného územia obce, evidovaný ako orná pôda o výmere 7.852 m², ktorý sa reálne využíva na poľnohospodárske účely, t. j. na pestovanie plodín. Súd prvej inštancie pri posudzovaní tejto skutočnosti vychádzal z potvrdenia obce H., pričom zákon však nepozná definíciu pozemku ako plochy určenej na „záhradkárске a rekreačné účely“. Bol toho názoru, že ide o pozemok využívaný na poľnohospodárske účely, keďže v zmysle ust.

§ 2 ods. 1 zákona č. 140/2014 Z. z. ide o ornú pôdu mimo zastavaného územia obce, a teda spĺňa definíciu poľnohospodárskeho pozemku. Zopakoval argument, že rozdelením dotknutého poľnohospodárskeho pozemku vznikne pozemok menší ako 2.000 m² a z tohto dôvodu je potrebné predmetnú kúpnu zmluvu posúdiť ako absolútne neplatný právny úkon pre rozpor s ust. 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z.

19. Zároveň bol pôvodný žalovaný toho názoru, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že uzatvorením predmetnej zmluvy účastníci nemienili previesť pozemok za odplatu, ale predmetom zmluvy malo byť darovanie. V danom prípade išlo o delenie pozemkov medzi súrodencov, avšak v žiadnom prípade nemalo ísť o odplatný prevod. Z výpovedí žalobkyne a svedkov vyplynulo, že účastníci zmluvy mali vôľu bezodplatnej deľby nehnuteľností medzi súrodencami, pričom v minulosti uzatvárali aj darovacie zmluvy. Sumu uvedenú v kúpnej zmluve považoval za symbolickú. Účastníci zmluvy mali preto v skutočnosti vôľu uzatvoriť darovaciu zmluvu, a preto simulovaný právny úkon (kúpnu zmluvu) považoval za absolútne neplatný. Rovnako ani dissimulovaný právny úkon (darovacia zmluva) nemôže v zmysle ust. § 41a ods. 2 OZ obstať ako platný právny úkon, a to z dôvodu, že nebola uzatvorená v písomnej forme a z jej obsahu nie je zrejmé, že ide o darovanie (§ 40 ods. 1 OZ). V danom prípade strany obchádzali zákon, aby sa pôvodný žalovaný nemohol domáhať vrátenia daru a z dôvodu rozdielných sadzieb dane. V tejto súvislosti podotkol, že uvedený dôvod absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy neprezentoval pred súdom prvej inštancie, avšak na absolútnu neplatnosť právneho úkonu je súd povinný prihliadať ex offio. Namietal, že súd neprihliadol na skutočnú vôľu zmluvných strán.

20. Podľa názoru pôvodného žalovaného súd prvej inštancie tiež rozhodol v rozpore so zásadou viazanosti žalobným návrhom. Žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia neplatnosti odstúpenia od zmluvy, určenia, že kúpna zmluva sa nezrušuje a určenia, že kúpna zmluva je platná. Namietal, že súd prvej inštancie žalobkyni priznal žalobkyni iné právo, než akého sa domáhala, a to určenie, že právo na odstúpenie od kúpnej zmluvy nebolo dané. Poukázal

na to, že súd prvej inštancie sám uviedol, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy, a preto pozmenil jej nárok na iné právo, čím porušil zásadu viazanosti petitom a dispozičnú zásadu a až v tomto inom práve odôvodnil naliehavý právny záujem. Vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu tiež pôvodný žalovaný poukázal na to, že v zmysle ust. § 31 zákona č. 162/1995 Z. z. musí byť zmluva, ktorá je spôsobilá na vklad, v čase rozhodovania platná aj účinná, avšak účastníci zmluvy sa dohodli na odkladacej podmienke, podľa ktorej sa účinnosť zmluvy viaže až na rozhodnutie Okresného úradu Námestovo, katastrálneho odboru. Predmetná kúpna zmluva nikdy nenadobudne ani obligačno-právne a ani vecno-právne účinky. Okresný úrad tak nemôže rozhodnúť o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne, keďže rozhodnutie o povolení vkladu nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy

o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Žalobkyňa potom nemôže mať naliehavý právny záujem na určení, že právo žalovaného na odstúpenie od kúpnej zmluvy nebolo dané, keďže tým sa neodstráni spornosť medzi účastníkmi konania.

21. Na záver pôvodný žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nepostupoval podľa ust. § 167 CSP, keď nevyzval žalobkyňu na vyjadrenie k jeho vzájomnej žalobe, a zároveň nepostupoval ani v režime repliky a dupliky k žalobe. Týmto procesným postupom podľa jeho názoru súd mu hrubo znemožnil uplatňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

22. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu považovala rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny. Mala za to, že v konaní boli riadne splnené všetky zákonom vyžadované procesné podmienky. Vo vzťahu k tvrdeniam žalovaného uviedla, že ním prezentované argumenty objektívne nevyplývajú z vykonaného dokazovania. Zdôraznila, že pôvodný žalovaný v odvolaní vytváral nové skutkové okolnosti, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplývajú. Rozporovala, že by sa počas konania potvrdilo, že pri podpise zmluvy došlo k slovným nezrovnalostiam a rovnako, že by z jej strany došlo k psychickému nátlaku na pôvodného žalovaného alebo že by kúpnu zmluvu vôbec nepodpísal. Poznamenala, že nikdy pôvodnému žalovanému nepovedala, že ak kúpnu zmluvu nepodpíše, napadne darovaciu zmluvu, ktorou mu darovala spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome. Opakovane poukázala na závery z predzmluvných rokovaní, počas ktorých jej pôvodný žalovaný oznámil, že kúpnu zmluvu podpíše. Zopakovala, že kúpnu zmluvu pôvodný žalovaný pred viacerými osobami riadne a úplne sám podpísal, pričom ďalšie vyhotovenia zmluvy, vzhľadom na jeho zdravotný stav, podpisoval vlastnou rukou, avšak za pomoci svojej manželky. Súd prvej inštancie potom správne ustálil skutkový stav veci. Žalobkyňa opätovne poukázala na to, že podpisu zmluvy predchádzalo viacero rokovaní, že pôvodný žalovaný mal zmluvu k dispozícii ešte pred jej podpisom a že až po jeho súhlase s jej obsahom požiadala o súčinnosť obecnú matriku. Rozporovala i tvrdenie, že vôľou zmluvných strán malo byť darovanie. Poukázala na skutočnosť, že samotný pôvodný žalovaný nadobudol pozemky o mnohonásobne väčšej výmere za obdobnú kúpnu cenu, preto podľa nej argumentácia o disimulovanom právnom úkone neobstojí. Zdôrazňoval tiež, že jej nikdy nebolo doručené ani len avizované odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 11.05.2021. Vo vzťahu k podaniu žaloby poukázala na usmernenie správnym orgánom. Zároveň uviedla, že pôvodný žalovaný skutkovo nepreukázal, že by jeho vôľa nebola vytvorená slobodne, že by konal pod vplyvom tiesne alebo že by zmluvu uzatvoril za nápadne nevýhodných podmienok. Zdôraznila, že súd prvej inštancie sa presvedčivo a zrozumiteľne vyjadril ku všetkým rozhodujúcim otázkam. Vo vzťahu k údajne nesprávne zistenému skutkovému stavu žalobkyňa poukázala na to, že súd nie je povinný rozhodovať v súlade so skutkovým ani právnym názorom strán sporu. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v rovine dokazovania považovala za vecne správne. Súd prvej inštancie v odôvodnení zrozumiteľne a jasne uviedol vzťah medzi skutkovými zisteniami, úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Zopakovala, že právne posúdenie je činnosťou súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd nepoužije správny právny predpis alebo ak síce aplikuje správny právny predpis, nesprávne ho interpretuje.

23. Pôvodný žalovaný sa v odvolacej replike pridŕžoval argumentov uvedených v odvolaní, pokiaľ ide o tvrdený psychický nátlak a nevyhovenie návrhu na vykonanie dokazovania jeho výsluchom. Rozporoval tvrdenia žalobkyne týkajúce sa realizácie podpisu kúpnej zmluvy. Žalobkyňa mu odoslala e-mail so znením zmluvy, túto však nemal možnosť meniť ani pripomienkovať. Poukázal na to, že žalobkyňa prišla k nemu domov s vytlačenými zmluvami bez vopred dohodnutého termínu. Rozporoval, že by prvé vyhotovenie zmluvy podpísal sám. Zopakoval, že v danom prípade išlo o simuláciu právneho úkonu, keď účastníci zmluvy predstierali uzatvorenie kúpnej zmluvy, pričom ich skutočnou vôľou bolo uzatvoriť darovaciu zmluvu.

24. V doplnení repliky zo dňa 09.08.2022 pôvodný žalovaný uviedol, že z verejne dostupných údajov zverejnených Poľnohospodárskou platobnou agentúrou vyplýva, že na pozemku, ktorý je predmetom kúpnej zmluvy, hospodári D. N., ktorý každoročne žiada o priamu podporu z PPA. Zopakoval, že kúpna zmluva je v rozpore so zákonom, keďže rozdelením pozemku vznikne poľnohospodársky pozemok menší ako 2 000 m².

25. Žalobkyňa v odvolacej duplike uviedla, že podania pôvodného žalovaného v odvolacom konaní sa ani netýkajú samotného rozsudku súdu prvej inštancie. Skutočnosti v nich uvedené boli súdu doručené po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania. Zopakovala, že súd prvej inštancie vec správne posúdil, správne vyhodnotil vykonané dokazovanie, aplikoval príslušné právne predpisy a svoje rozhodnutie jasne a zrozumiteľne odôvodnil. Pôvodný žalovaný podľa nej súdom prvej inštancie

vykonané dokazovanie interpretuje inak, než ako to vyplýva z obsahu súdneho spisu, pričom hodnotenie dokazovania prislúcha jedine súdu, a nie stranám sporu.

26. V priebehu odvolacieho konania došlo k úmrtiu pôvodného žalovaného E. B., a to dňa 14.12.2022. Okresný súd Námestovo uznesením č. k. 14D/211/2022-120, Dnot 28/2023 zo dňa 27.08.2024, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27.08.2024, rozhodol v dedičskej veci po poručiteľovi - pôvodnom žalovanom, pričom predmetom prejednaného dedičstva nebol dotknutý spoluvlastnícky podiel o veľkosti 7/24 na pozemku parcela KN-E č. 4756 – orná pôda o výmere 7.852 m², v k. ú. a obci H., evidovaný na LV č. XXXX, ktorý bol predmetom spornej kúpnej zmluvy. Z tohto rozhodnutia zároveň vyplýva, že dedičmi po pôvodnom žalovanom sú: E. I. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H., J. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H., A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, XXX XX K., L. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. F. XXX/XX, XXX XX H. a B. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. B. XXX/XXX, XXX XX H..

27. Podľa § 63 ods. 1 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

28. Podľa ust. § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

29. Podľa ust. § 65 ods. 1 CSP, právny nástupca podľa § 63 a § 64 prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu.

30. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preto rozhodol v zmysle ust. § 63 ods. 1 a 2 CSP tak, že pokračuje v konaní s vyššie uvedenými dedičmi po pôvodnom žalovanom, a to ako so žalovanými 1/ až 5/ (výrok I. tohto rozhodnutia odvolacieho súdu), keďže títo sú naďalej oprávnení spoločne a nerozdielne vo vzťahu k právam a povinnostiam poručiteľa - pôvodného žalovaného ako vlastníka dotknutého spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti, ktorý bol predmetom spornej kúpnej zmluvy.

31. Odvolací súd v ďalšom po zistení, že odvolanie pôvodného žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. až V. bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP - súd prvej inštancie rozhodol v jeho neprospech, keď žalobe proti nemu čiastočne vyhovel, nepriznal mu nárok na náhradu trov konania a štátu proti nemu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %), včas (§ 362 ods. 1 CSP) a proti rozhodnutiu, ktoré je možné napadnúť takýmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 1 a 2 a § 357 písm. m) CSP], preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, viazaný odvolacími dôvodmi podľa ust. § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania postupom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým bolo určené, že právo pôvodného žalovaného

na odstúpenie od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11.05.2021 medzi predávajúcim pôvodne žalovaným a kupujúcou žalobkyňou, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu predávajúceho o veľkosti 7/24 účasti v pomere k celku, na nehnuteľnosti - pozemku zapísanom na LV č. XXXX pre obec a k. ú. H., ako parcela KN-E č. 4756 - orná pôda o výmere 7.852 m², čo na prevádzaný podiel predstavuje výmeru 2.292 m², jeho podaním

zo dňa 22.05.2021, nebolo dané, podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobkyne aj v tejto časti zamietol a ďalej vo výroku III. ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Napokon odvolanie žalovanej strany proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. ako podané neoprávnenou osobou podľa ust. § 386 písm. b) CSP odmietol.

32. Pôvodný žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie porušil zásadu viazanosti žalobným návrhom (zásada ne ultra petitum), keď žalobkyňu priznal iný nárok, ako sa v spore domáhala. Žalobkyňa sa totiž žalobným návrhom domáhala určenia neúčinnosti a neplatnosti právneho úkonu pôvodného žalovaného – odstúpenia od spornej kúpnej zmluvy, avšak súd prvej inštancie výrokom I. napadnutého rozsudku rozhodol o určení, že nebolo dané právo pôvodného žalovaného odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021. V tejto súvislosti pôvodný žalovaný tiež namietal, že súd prvej inštancie nepriamo v odôvodnení rozsudku sám uviedol, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti odstúpenia od spornej kúpnej zmluvy (zodpovedajúcemu prvému petitu žaloby), napriek tomu pozmenil jej nárok na iné právo, ktorého sa žalobkyňa ani nedomáhala a až v tomto inom práve odôvodnil naliehavý právny záujem, čo považoval pôvodný žalovaný

za porušenie zásady viazanosti súdu prvej inštancie žalobným návrhom a dispozičnej zásady.

33. Zmienená zásada ne ultra petitum je v CSP obsiahnutá v ust. § 216 ods. 1, v zmysle ktorého súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. Civilné sporové konanie ako konanie, ktorého účelom je poskytovanie ochrany súkromnoprávnym vzťahom, je ovládané (okrem iného) dispozičným a prejednacím princípom. Konanie sa začne len na základe podanej žaloby. Žalobca vymedzuje predmet

sporového konania, a to pokiaľ ide o: 1. konkrétny právny vzťah, o ktorom tvrdí, že existuje a je ohrozený alebo porušený, 2. konkrétny nárok z tohto právneho vzťahu, ktorému žiada poskytnúť súdnu ochranu, 3. výšku alebo rozsah plnenia, ktoré z daného nároku žiada priznať. Medzi stranami sporu totiž môže existovať viac právnych vzťahov, resp. aj v rámci jedného právneho vzťahu môže existovať niekoľko ohrozených alebo porušených práv a žalobca sa nemusí domáhať ochrany celého nároku, ale napríklad len jeho časti. V súlade s autonómiou súkromnoprávných vzťahov súdy neposkytujú ochranu právnomu vzťahu, právu ani nároku na plnenie, o ochranu ktorého žalobca nežiadal. Súd sa teda v sporovom konaní nebude vecne zaoberať iným právnym vzťahom, iným právom, ani iným plnením (čo do druhu alebo výšky), než aké sú uvedené v žalobe a nemôže priznať iné plnenie, ako je žiadané v petite. Obsah žaloby však nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitom), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke, a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh (uznesenie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 7Cdo/268/2019 zo dňa 25.11.2020 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1 ročník 2021 pod poradovým č. 14).

34. Žalobkyňa v podanej žalobe špecifikovala žalobný návrh (petit) tak, že sa domáhala určenia, že (i) odstúpenie pôvodného žalovaného od spornej kúpnej zmluvy datované dňa 22.05.2021 je neúčinným a v celom rozsahu neplatným právnym úkonom, (ii) sporná kúpna zmluva zo dňa 11.05.2021 sa v dôsledku odstúpenia pôvodného žalovaného od tejto kúpnej zmluvy nezrušuje a (iii) sporná kúpna zmluva zo dňa 11.05.2021 je platným právnym úkonom a sporná kúpna zo dňa 11.05.2021 je platná. Žalobkyňa skutkovo vymedzila dôvody neplatnosti (neúčinnosti) sporného odstúpenia pôvodného žalovaného od kúpnej zmluvy jednak tým, že tento právny úkon pôvodného žalovaného nebol adresovaný jej a zároveň doručený ako druhej účastníčke kúpnej zmluvy, ale Okresnému úradu Námestovo, katastrálnemu odboru a jednak tým, že tento právny úkon pôvodného žalovaného je neurčitý a nezrozumiteľný, keďže v ňom neboli konkretizované dôvody podľa ust. § 49 OZ. Mala

za to, že u pôvodného žalovaného absentovala tieseň za nápadne nevýhodných podmienok, ktorá by sa mala posudzovať objektívne s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, nie podľa subjektívneho cítenia pôvodného žalovaného (či jeho manželky). Podanie žaloby tiež odôvodnila postupom Okresného úradu Námestovo, katastrálneho odboru, ktorý rozhodnutím zo dňa 23.08.2021 podľa ust. § 31a písm. c) zákona č. 162/1995 Z. z. prerušil konanie o vklade vlastníckeho práva žalobkyne do katastra nehnuteľnosti na základe spornej kúpnej zmluvy, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia vyzval s odkazom na jemu doručené podanie pôvodného žalovaného, ktorým odstúpil od spornej kúpnej zmluvy, žalobkyňu, aby v prípade, že spochybňuje platnosť odstúpenia od kúpnej zmluvy podala príslušnú žalobu o určenie neplatnosti odstúpenia od spornej kúpnej zmluvy na súd a v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia preukázala jej podanie na súd, pričom v opačnom prípade bude konanie v zmysle ust. § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. zamietnuté. Žalobkyňa zároveň v žalobe odôvodňovala svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení tým, že bez tohto určenia rozsudkom súdu by bolo jej právo vyplývajúce zo spornej kúpnej zmluvy ohrozené či bezdôvodne zmarené z dôvodu zjavného porušenia záväzku predávajúcim (pôvodným žalovaným) a tiež vzhľadom na postup Okresného úradu Námestovo, katastrálny odbor môže byť takýto rozsudok súdu predpokladom na vykonanie zápisu jej vlastníckeho práva

do katastra nehnuteľností na základe spornej kúpnej zmluvy. Taktiež možno konštatovať, že žalobkyňa nevymedzila akýkoľvek právny predpis v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP, z ktorého by mala vyplývať procesná prípustnosť jej žaloby.

35. Odvolací súd, vychádzajúc zo žaloby žalobkyne čo do jej celej obsahovej stránky, teda nielen zo samotného žalobného návrhu (petitu), ale aj z celej šírky argumentácie žalobkyne a z jej skutkových tvrdení uvedených v žalobe, dospel k záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval v rozpore so spomenutou zásadou ne ultra petitem, pokiaľ žalobu žalobkyne vymedzenej petitom o určenie, že odstúpenie pôvodného žalovaného od spornej kúpnej zmluvy datované dňa 22.05.2021 je neúčinným a v celom rozsahu neplatným právnym úkonom, posúdil ako žalobu podľa ust. § 137 písm. c) CSP, teda ako žalobu o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem a výrok rozsudku, ktorým rozhodol o tejto časti žaloby žalobkyne formuloval ako určenie neexistencie práva žalovaného odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021 (k tomu viď odsek č. 41 odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie).

36. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP] je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd

nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

37. Ako vyplýva (a uviedol to aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku) podmienkou úspešnosti žaloby podľa ust. § 137 písm. c) CSP je preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení práva. Naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Určovacie žaloby zároveň slúžia potrebám praktického života a nemôžu viesť k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétne žalobcom požadované určenie a súvisí s vyriešením otázky, či sa danou určovacíou žalobou môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Určovacia žaloba však nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právo. Žalobca zároveň nemôže mať naliehavý právny záujem, pokiaľ sa ochrany práv môže domáhať žalobou na plnenie, alebo ak k odstráneniu neistoty slúžia osobitné právne postupy upravené v príslušných právnych predpisoch. V prípade nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení súd žalobu bez hmotnoprávneho posúdenia predmetu sporu zamietne.

38. V kontexte s doposiaľ uvedeným odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku (odseky č. 39 a č. 40 odôvodnenia) uviedol, že vyslovením neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy sa neodstráni neistota v právnom vzťahu strán (a ani určením, že kúpna zmluva sa odstúpením nezrušuje a je platná), pretože vydaním rozsudku by sa úplne nevyriešil obsah spornosti právneho vzťahu medzi stranami a v konečnom dôsledku by mohol nastať ďalší spor, t. j. mohlo by nasledovať iné konanie. Zároveň súd prvej inštancie uviedol, že v súlade so žalobnou žiadosťou (petitom) posudzoval žalobu žalobkyne ako určovacíu v tom smere, či právo na odstúpenie bolo žalovaným uplatnené (ne)dôvodne a bolo dané a či uzavretá zmluva je platná a v nadväznosti na to posudzoval, komu svedčí vlastnícke právo, pretože len na takto podanej určovacej žalobe

(a vzájomnej žalobe) s odkazom na ust. § 137 písm. c) CSP mohla mať žalobkyňa (a žalovaný vzájomnou žalobou) naliehavý právny záujem. V ďalšom súd prvej inštancie uviedol (odsek č. 42 odôvodnenia napadnutého rozsudku), že žiadaným určením sa neodstráni spornosť medzi účastníkmi kúpnej zmluvy a stranami sporu, pričom už samotným vyslovením (ne)platnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, resp. toho, že dôvody pre odstúpenie (nie) sú dané, dôjde k právnym následkom, na základe ktorých správny orgán Okresný úrad Námestovo, odbor katastrálny bude pokračovať v prerušenom konaní a (ne)povolí vklad vlastníckeho práva, teda v konečnom dôsledku (ne)prizná žiadané vecno-právne účinky uzavretej kúpnej zmluvy, čím sa v podstate predbežne posúdi (ne)platnosť uzavretej kúpnej zmluvy a to, či táto sa (ne)zrušuje s účinkami ex tunc.

39. Možno konštatovať, že súd prvej inštancie prvotne vyslovil, že žalobkyňou požadovaným určením sa nevyrieši celý obsah spornosti právneho vzťahu medzi stranami, z čoho by bolo možné vyvodiť súvisiaci záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne (žalovaného) na požadovanom určení, avšak následne prijal záver, že určením (ne)existencie práva pôvodne žalovaného odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy sa vzhľadom na postup Okresného úradu Námestovo, katastrálneho odboru vytvorí právny základ pre jeho rozhodnutie o (ne)povolení vkladu vlastníckeho práva žalobkyne do katastra nehnuteľností podľa spornej zmluvy, z čoho potom vyvodil naliehavý právny záujem žalobkyne na určení neexistencie práva pôvodne žalovaného odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021. Uvedené úvahy súdu prvej inštancie odvolací súd považoval za vnútorne rozporné, na čo zásadne poukazoval aj pôvodný žalovaný v odvolaní.

40. Odvolací súd mal však za to, že záver súdu prvej inštancie o naliehavom právnom záujme žalobkyne na požadovanom určení bol nesprávny. V súvislosti s tým, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že subjektívne záväzný je len výrok právoplatného rozsudku, nie jeho odôvodnenie (§ 228 CSP). Určením uvedeným vo výroku I. napadnutého rozsudku sa však zjavne nevyrieši celý obsah spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, a to vzhľadom

na skutočnosť, že pôvodne žalovaný namietal platnosť spornej kúpnej zmluvy zo dňa 11.05.2021, teda uvedené určenie malo len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či vôbec vznikli (nevznikli) práva zo spornej kúpnej zmluvy jej účastníkom - stranám sporu a či tieto práva ku dňu rozhodnutia súdu, t. j. aj po odstúpení od spornej kúpnej zmluvy

zo strany žalovaného sú (naďalej existujú) alebo nie sú (neexistujú). Na uvedenom nič nemení ani záver súdu prvej inštancie (uvedený v odseku č. 42 odôvodnenia napadnutého rozsudku), že otázka (ne)platnosti spornej kúpnej zmluvy má vo vzťahu k žalobkyňou požadovanému určeniu (ne)platnosti

odstúpenia od tejto zmluvy len prejudiciálny charakter, keďže odstúpiť možno len od platne uzavretej zmluvy. Napadnutý výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie o neexistencii práva pôvodného žalovaného odstúpiť od kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021 však v sebe implicitne nezahŕňa zodpovedanie spornej otázky (ne)platnosti predmetnej kúpnej zmluvy uzavretej stranami, ako by tomu bolo pri opačnom určení, t. j. pri určení existencie práva žalovaného odstúpiť od kúpnej zmluvy. Práve takéto určení by v sebe zahŕňalo kladné zodpovedanie otázky platnosti spornej kúpnej zmluvy, keďže právo odstúpiť od zmluvy môže jej účastníkovi vzniknúť, ako správne poznamenal súd prvej inštancie, len v prípade platnej zmluvy. Okrem toho výrok I. napadnutého rozsudku (ako už bolo uvedené zodpovedajúci celkovému obsahu žaloby) v sebe zahŕňal výlučne posúdenie platnosti (účinnosti) konkrétneho právneho úkonu (odstúpenia od spornej kúpnej zmluvy) pôvodného žalovaného zo dňa 11.05.2021. Inak povedané určení obsiahnuté vo výroku I. napadnutého rozsudku nevyrieši celý obsah spornosti daného právneho vzťahu medzi stranami, keďže po kladnom rozhodnutí Okresného úradu Námestovo, katastrálneho odboru o vklade vlastníckeho práva žalobkyne k predmetu kúpy do katastra nehnuteľností, by mohlo byť protistranou iniciované ďalšie súdne konanie, predmetom ktorého by bolo určení jej vlastníckeho práva k predmetu spornej kúpnej zmluvy, a to práve na základe pôvodným žalovaným namietanej neplatnosti tejto kúpnej zmluvy. Zhrnúc doposiaľ uvedené žalobkyňa v spore nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení neexistencie práva žalovaného odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021, a preto nebola naplnená podmienka úspešnosti jej žaloby v tejto časti [§ 137 písm. c) CSP]. Ak dospel súd prvej inštancie k opačnému záveru, jeho rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Správne mal preto súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v tejto časti zamietnuť. Žiada sa dodať, že dôvodnosť žalobkyňou podanej žaloby nemožno vyvodiť ani zo skutočnosti, že na podanie žaloby žalobkyňu odkázal Okresný úrad Námestovo, katastrálny odbor. Účastník konania o povolení vkladu do katastra nehnuteľností a ani súd nie sú viazaní prípadnou formuláciou obsahu do úvahy prichádzajúcej žaloby po prerušení konania zo strany okresného úradu, pričom výber konkrétnej žaloby (ňou požadovaného určení, či splnenia povinnosti; § 137 CSP) bol preto výlučne na žalobkyňi.

41. V nadväznosti na uvedené dospel odvolací súd k záveru o dôvodnosti odvolania pôvodného žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku I., a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobkyne aj v tejto časti zamietol.

42. Pokiaľ ide o odvolanie pôvodného žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II., odvolací súd zdôrazňuje, že prípustnosť odvolania má vo všeobecnosti nielen stránku objektívnu, ale aj stránku subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku, t. j. či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je odvolanie prípustné (objektívna prípustnosť odvolania je vymedzená ust. § 355 a nasl. CSP určujúcim podmienky, v prípade splnenia ktorých je odvolanie prípustné). Na rozdiel od toho sa subjektívna stránka prípustnosti odvolania viaže na osobu konkrétneho odvolateľa (§ 359 CSP) a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva odvolanie, t. j. či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať odvolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnuteľnému týmto opravným prostriedkom); takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím súdu prvej inštancie bol odvolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery (teda že bolo rozhodnuté v jeho neprospech). Záver o tom,

že podané odvolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti odvolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti odvolania (k tomu napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 3Cdo 240/2012 zo dňa 12.11.2012). Ak teda súd prvej inštancie vo výroku II. čiastočne zamietol žalobu žalobkyne smerujúcu proti pôvodnému žalovanému, nerozhodol v neprospech pôvodného žalovaného, z ktorého dôvodu odvolanie nebolo podané oprávnenou osobou (§ 359 CSP), a preto odvolací súd odvolanie žalovanej strany proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. podľa ust. § 386 písm. b) CSP odmietol.

43. Žalovaný napokon podal odvolanie aj proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III., ktorým súd prvej inštancie zamietol jeho vzájomnú žalobu. Odvolanie odôvodňoval nestotožniac sa so skutkovými závermi súdu prvej inštancie ohľadom ním tvrdených dôvodov vzniku práva podľa ust. § 49 OZ odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy, ktoré skutkové zistenia považoval za nesprávne [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP] a zároveň namietal skutočnosť, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie jeho výsluchom, ktorý dôkaz by bol spôsobilý preukázať, že spornú kúpnu zmluvu uzavrel v tiesni [§ 365 ods. 1 písm. e) CSP]. Zároveň pôvodný žalovaný v odvolaní predostrel rozsiahlu argumentáciu ohľadom absolútnej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy, keďže považoval túto za uzavretú v rozpore s ust. 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z., a teda pre tento rozpor so zákonom za neplatnú (§ 39 OZ), zároveň považoval spornú kúpnu zmluvu

za simulovaný právny úkon, keďže tento v skutočnosti zastieral darovanie, a teda nezodpovedajúci vôli strán, pričom rovnako považoval za neplatný disimulovaný právny úkon (darovaciu zmluvu) z dôvodu nedostatku uvedenia jeho podstatných náležitostí (v zmluve nebolo uvedené, že ide o bezodplatný prevod) v písomnej forme (§ 40 ods. 1 OZ) a zároveň tiež za neplatnú z dôvodu obchádzania jeho práva ako obdarovaného domáhať sa vrátenia daru (§ 39 OZ). Napokon žalovaný namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces, a to postupom súdu prvej inštancie, keď v konaní o jeho vzájomnej žalobe nepostupoval podľa ust. § 167 CSP, a túto nedoručil žalobkyni a nevyzval ju na vyjadrenie k nej, v dôsledku čoho nedošlo ani k úkonom podľa ust. § 167 ods. 3 a 4 CSP [§ 365 ods. 1 písm. b) CSP].

44. Vo vzťahu k odvolaniu pôvodného žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III. odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že súd prvej inštancie vzájomnú žalobu žalobcu zamietol jednak z dôvodu, že čiastočne vyhovel žalobe žalobkyne a určil neexistenciu práva pôvodného žalovaného odstúpiť od spornej kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021, a preto logicky bez ďalšieho nemohol vyhovieť kvalitatívne opačnej vzájomnej žalobe v časti o určenie, že odstúpenie pôvodného žalovaného od spornej kúpnej zmluvy podaním zo dňa 22.05.2021 je účinným a v celom rozsahu platným právnym úkonom. Vzájomnú žalobu v časti o určenie, že sporná kúpna zmluva zo dňa 11.05.2021 sa v dôsledku odstúpenia pôvodného žalovaného od tejto kúpnej zmluvy zrušuje a že sporná kúpna zmluva zo dňa 11.05.2021 je neplatným právnym úkonom a sporná kúpna zo dňa 11.05.2021 je neplatná, zamietol súd prvej inštancie pre jej nedôvodnosť, keďže nepovažoval za daný naliehavý právny záujem na tomto určení, keďže tieto určenia mali charakter len predbežnej otázky k určeniu vlastníckeho práva (k tomu viď odseky č. 42 a č. 43 odôvodnenia napadnutého rozsudku). V kontexte s doposiaľ uvedeným odvolací súd poukazuje na to, že všetky tri časti žalobného návrhu (petity) uvedeného vo vzájomnej žalobe žalovaného zo dňa 07.11.2021 zneli na určenie právnej skutočnosti. Obdobným postupom, ako tomu bolo u žaloby žalobkyne, však nebolo možné z obsahu celej vzájomnej žaloby pôvodného žalovaného v spojení s jej petitom dospieť k záveru o charaktere vzájomnej žaloby ako žaloby podľa ust. § 137 písm. c) CSP o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Podanie žalovaného zo dňa 07.11.2021 bolo primárne jeho vyjadrením k žalobe žalobkyne (§ 167 ods. 2 CSP), pričom v jeho obsahu pôvodný žalovaný uviedol k jednotlivým skutkovým tvrdeniam uvedeným žalobkyňou v žalobe svoje protitvrdenia, pričom ďalej uviedol právnu argumentáciu, ktorej podstatou bolo, že zmluva uzavretá jedným účastníkom v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok môže byť za určitých okolností neplatná

pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 OZ) a za iných okolností môže byť táto tieseň spolu s nápadne nevýhodnými podmienkami na strane jedného účastníka len dôvodom

na odstúpenie od zmluvy podľa ust. § 49 OZ. /plne na záver bez akéhokoľvek ďalšieho zdôvodnenia pôvodný žalovaný požadoval vydanie rozsudku určujúceho, že (i) odstúpenie pôvodného žalovaného od spornej kúpnej zmluvy datované dňa 22.05.2021 je účinným a v celom rozsahu platným právnym úkonom, (ii) sporná kúpna zmluva zo dňa 11.05.2021 sa v dôsledku odstúpenia pôvodného žalovaného od tejto kúpnej zmluvy zrušuje a (iii) sporná kúpna zmluva zo dňa 11.05.2021 je neplatným právnym úkonom a sporná kúpna zo dňa 11.05.2021 je neplatná. Vzájomnú žalobu žalovaného preto bolo potrebné právne kvalifikovať ako žalobu o určenie právnej skutočnosti (účinnosti či platnosti či už jednostranného právneho úkonu pôvodného žalovaného alebo dvojstranného právneho úkonu strán sporu). Žaloba o určenie právnej skutočnosti [§ 137 písm. d) CSP] je prípustná len za podmienky, že jej podanie umožňuje osobitný právny predpis (k tomu viď uznesenie Najvyššieho súdu SR spis zn. 1Obdo/51/2021 zo dňa 20.10.2022 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1 ročník 2023 pod poradovým č. 1). Uvedené konštatoval aj súd prvej inštancie v odseku č. 37 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Možno však konštatovať, že určenie právnych skutočností požadovaných pôvodným žalovaným v jeho vzájomnej žalobe nevyplýva z akéhokoľvek právneho predpisu (týmto nie je ani zákon č. 162/1995

Z. z.). Preto z dôvodu neprípustnosti bolo potrebné vzájomnú žalobu pôvodného žalovaného bez ďalšieho zamietnuť.

45. Neobstojí ani odvolacia námietka pôvodného žalovaného podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnená tým, že súd prvej inštancie v konaní o jeho vzájomnej žalobe nepostupoval podľa ust. § 167 CSP. Súd prvej inštancie vyjadrenie žalovaného zo dňa 07.11.2021 obsahujúce vzájomnú žalobu doručil dňa 26.11.2021 splnomocnenému zástupcovi žalobkyne na vyjadrenie (viď doručka na č. I. 39 spisu), pričom vyjadrenie žalobkyne zo dňa 26.11.2021 k tomuto podaniu bolo pôvodnému žalovanému doručené na vyjadrenie dňa 22.12.2021 (viď informácia o doručovaní na č. I. 46 spisu). K tomuto podaniu žalobkyne sa následne vyjadril pôvodný žalovaný podaním urobeným prostredníctvom jeho splnomocneného zástupcu zo dňa 03.01.2022, pričom toto podanie pôvodného žalovaného bolo doručené splnomocnenému zástupcovi žalobkyne dňa 15.02.2022 (viď doručka na č. I. 56 spisu). Aj keď

súd prvej inštancie konajúc o vzájomnej žalobe pôvodného žalovaného nepostupoval formálne presne v intenciách ust. § 167 ods. 2 až 4 CSP, tento nedostatok v procesnom postupe súdu prvej inštancie nemožno považovať za taký, ktorý by uprel žalovanému uplatňovať v spore jemu patriace procesné práva, a to až do takej miery, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Pôvodný žalovaný mal možnosť reagovať na vyjadrenia žalobkyne a aj takto reagoval, či už písomne alebo na pojednávaniach súdu prvej inštancie dňa 20.04.2022 a dňa 25.05.2022.

46. V nadväznosti na uvedené, bez toho aby sa zaoberal pre nadbytočnosť ďalšími odvolacími námietkami pôvodného žalovaného, považoval odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. za vecne správny, aj keď z iných dôvodov, a preto ho podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

47. Odvolací súd napokon podľa ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP rozhodol o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Možno konštatovať, že obe strany sporu boli so svojimi (vo svojej podstate vzájomne opačnými žalobami) neúspešné, a preto celkový úspech oboch strán v spore bol vo vzájomnom pomere rovnaký. Preto odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá na náhradu trov konania na súde prvej inštancie právo.

48. Zároveň odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. Ani v odvolacom konaní nebola ani jedna strana sporu plne úspešná, keďže odvolací súd na odvolanie pôvodného žalovaného čiastočne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie (úspech žalovanej strany v odvolacom konaní) a zároveň rozsudok súdu prvej inštancie čiastočne potvrdil a čiastočne odmietol odvolanie pôvodného žalovaného (úspech žalujúcej strany v odvolacom konaní). Preto aj o nároku

na náhradu trov odvolacieho konania vzhľadom na nie plnú úspešnosť tej-ktorej strany sporu v odvolacom konaní rozhodol odvolací súd tak, že vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

49. Napokon na doplnenie odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že na rozdiel od súdu prvej inštancie nerozhodoval o náhrade trov konania štátu, keďže tomuto žiadne trovy v konaní nevznikli (z obsahu spisu nevyplýva akákoľvek úhrada svedočného zo strany štátu). Svedok J. B. si síce na pojednávaní dňa 25.05.2022 po riadnom poučení podľa ust. 200 ods. 2 CSP uplatnil svedočné vo forme ušlej mzdy, avšak takýto nárok svedkovi v zmysle ust. § 258 ods. 1 CSP priznať nemožno. Podľa uvedeného ustanovenia totiž môže súd svedkovi priznať ako svedočné len náhradu účelne vynaložených hotových, preukázaných a uplatnených výdavkov spojených s jeho výsluchom. Takýmito výdavkami zjavne nie je ušlá mzda. Svedok ani ním uplatnený nárok na svedočné vo forme ušlej mzdy nepreukázal v lehote 10 dní

od jeho výsluchu. Rovnako si pri podaní výpovede a ani v dobe 10 dní po jeho výsluchu svedok neuplatnil nárok na náhradu cestovného z K. O. G. do O. a späť, ako to uviedol súd prvej inštancie v odseku č. 45 odôvodnenia napadnutého rozsudku a vynaloženie takýchto hotových výdavkov ani nepreukázal.

50. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP].

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) [§ 422 ods. 1 CSP].

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) [§ 428 CSP]. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona [zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov].